

Література

1. Стратегия социально-экономического развития города Донецка на период до 2020 года / А.А. Лукьянченко, Г.А. Гришин, А.И. Амоша и др.: Монография / НАН Украины. Ин-т экономики промышленности; Донецкий городской совет. – Донецк, 2008. – 308 с.
2. Лисин В.С. Стратегические ориентиры экономического развития черной металлургии в современных условиях. – М.: Экономика, 2005. – 404 с.
3. Смирнов Ю.А. Анализ чувствительности прибыли металлургических предприятий Украины к изменению конъюнктуры рынка металлопродукции и энергоресурсов // Металлургическая и горнорудная промышленность. – 2007. – № 4. – С. 100 – 102.
4. Стратегічні пріоритети та сучасні завдання розвитку реального сектора економіки України / Редкол.: Б.М. Данилишин (відп. ред.) та ін. – Черкаси: Брама-Україна, 2007. – 544 с.
5. Формування галузевих ринків України: перехідний період / За ред. В.О. Точиліна. – К.: Фенікс, 2004. – 332 с.
6. Шевелев Л.Н. Мировая черная металлургия 1950 – 2000 гг. (реструктуризация, качество, приватизация). – М.: Машиностроение, 1999. – 214 с.
7. Экономические проблемы черной металлургии Украины: Моногр. / Под общ. ред. С.С. Аптекаря, А.И. Амоши. – Донецк: ДонГУЭТ, 2005. – 383 с.
8. О работе металлургического комплекса – базовой отрасли экономики Донецкой области. Экономический доклад / Государственный комитет статистики Украины, Главное управление статистики в Донецкой области. – Донецк, 2008. – 14 с.
9. Програма економічного і соціального розвитку м. Донецька на 2009 рік. – Донецьк: Донецька міська рада, 2008. – 423 с.

Надійшла 10.05.2009

УДК 31 (058)

М. М. ЗАХАРЧЕНКО, А. І. СКЛАБІНСЬКА

Хмельницький національний університет

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ УЗАГАЛЬНЕННЯ НА РІВНІ РЕГІОНУ

Використання макроекономічних показників на рівні регіону для аналізу стану його розвитку є актуальним та перспективним. Застосування статистичних методів дослідження підвищує аналітичний рівень явищ та процесів, які вивчаються. Системний підхід у вивченні економіки сприяє виявленню можливих шляхів виходу з кризового становища в країні та її регіонах.

The use of macroeconomic indexes at the level of region for the analysis of its development status is actual and perspective. Application of statistical methods of research promotes the analytical level of the phenomena and processes which are studied. The system approach in the economy study is instrumental in the exposure of possible ways of exit from crisis situation in the country and its regions.

Статистична інформація про кількісну сторону економічних явищ та процесів має вираз в системі економічних показників. Через показники аналізуються варіанти розвитку, розробляються напрямки структурних змін економіки в цілому, окремих її регіонів. Інформація про господарюючі суб'єкти, їх активи, пасиви, господарські операції, що здійснюються на них, впорядковується в системі національних рахунків (СНР) [1].

Відповідно до вимог ринкової економіки з'являються нові показники, змінюється методика розрахунку вже існуючих. Підраховуються найбільш загальні макроскопічні показники, такі як валовий внутрішній продукт (ВВП), обсяги споживання та нагромадження тощо. На регіональному рівні використовується показник валового регіонального продукту (ВРП), який характеризує рівень економічного розвитку регіону.

Статистичні установи в Україні продовжують спостерігати за виробництвом продукції та послуг у найважливіших галузях економіки. Кількість позицій в сучасних умовах значно менша, ніж в умовах планової економіки. Для характеристики стану ринкової економіки особливе значення мають показники, які надає статистика цін. Серед статистичних показників одне з провідних місць займають індекси. Так індекси цін використовуються не тільки для економічного аналізу та проведення різних статистичних розрахунків як дефляторів, але і як інструмент оперативного управління економікою. Прогнозні оцінки індексів цін важливі для складання державного бюджету.

Найважливіші показники регіонального розвитку розраховуються як в цілому по економіці, так і за певною послідовністю в часі. На обласному рівні використовуються показники, які підлягають системному аналізу. В табл. 1 відображена динаміка валового регіонального продукту у Хмельницькій області за 2005 – 2007 роки [2].

Таблиця 1

Динаміка валового регіонального продукту у Хмельницькій області

Показник	Рік		
	2005	2006	2007
Валовий регіональний продукт (у фактичних цінах), млн грн	6344	7958	9603
У розрахунку на одну особу, грн	4549	5764	7023
Індекси фізичного обсягу валового регіонального продукту, %	112,7	103,9	104,2
У розрахунку на одну особу, %	113,8	104,9	105,2

Валовий регіональний продукт (ВРП) в цілому і в розрахунку на одну особу має тенденцію до збільшення. Індекси фізичного обсягу валового регіонального продукту зменшуються в 2006 році і знову зростають в 2007 році. Здійснюючи аналіз динаміки ВРП, звернемо увагу на зміну виробництва продукції та послуг у двох останніх роках, що передують фінансовій та економічній кризі. В 2007 році проти попереднього періоду приріст промислового виробництва становив 14,5 %. Наведений показник по області збільшився за рахунок зростання обсягів виробництва на підприємствах галузей: металургійної, целюлозно-паперової, харчової. Активізувалась також видавнича діяльність.

Виробництво продукції сільського господарства збільшилось за той самий період на 8,2 %. Відчутне зростання відбулося у рослинництві через підвищення урожайності зернових культур. Скоротилося виробництво у тваринництві. На 1 січня 2008 року в області налічувалось 325,1 тис. голів худоби, що на 10,7 % менше в порівнянні з початком 2007 року.

На зростання валового національного продукту суттєвий вплив здійснює будівництво. За темпами приросту обсягів будівельних робіт серед регіонів країни Хмельницька область мала четверте місце.

Протягом останніх років послідовно зростає оборот роздрібною торгівлі. Набули поширення сучасні форми торгівлі. Це стосується транспортних засобів та засобів зв'язку. За 2007 рік зовнішньоторговельний баланс області мав позитивне сальдо. Серед товарів, які експортувались, значна частина припадала на продукти тваринного та рослинного походження, деревину та вироби з деревини, недорогоцінні метали та вироби з них. Відчутна частка в структурі зовнішньої торгівлі області припадає на механічне та електрообладнання. За розвитку зовнішньоекономічних зв'язків регіональні особливості економіки спонукають інтеграції як в економіку України, так і в світову.

Узагальнення динаміки складних сукупностей досягається за допомогою індексів. Систему індексів використовують для аналізу цін на регіональному рівні (див. табл. 2) [2].

Таблиця 2

Динаміка індексів цін у Хмельницькій області (до попереднього року, %)

Індекси	Рік		
	2005	2006	2007
Індекс споживчих цін	113,3	106,4	113,7
Індекс цін виробників промислової продукції	112,1	111,6	130,2
Індекс цін реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами	113,8	106,1	134,6
Індекс цін інвестицій в основний капітал	116,3	113,2	116,6
Індекс цін на будівельно-монтажні роботи			

З наведених даних випливає висновок щодо зростання цін за всіма розглянутими позиціями. При підрахунку індексів слід звертати увагу на можливе зниження їх надійності. В умовах ринкової економіки розробка системи пов'язаних між собою індексів стикається з ускладненнями, до яких можна віднести лібералізацію цін, зовнішньоекономічні зв'язки, поширення приватного сектору, диверсифікацію асортименту товарів та послуг, які реалізуються. На зміну обсягу виробництва ВРП в області суттєво впливає рівень використання потужностей в результаті зміни попиту, інвестицій тощо.

В умовах нестабільності, яка породжується кризовими явищами, визначення економічного стану базується на статистичних даних про обсяги виробництва як в цілому по Україні, так і в регіонах. Початком економічного спаду можна вважати таку ситуацію, коли темпи зростання обсягу основних макроекономічних показників понижуються протягом поточних кварталів.

Держава має впливати на процеси, які відбуваються в економіці. Ринкова економіка може регулюватися різними методами. В сучасних умовах одним з таких методів є державний бюджет, в якому фіксуються важливі напрямки соціально-економічної політики, а також джерела фінансування видатків, які поділяються на податкові та неподаткові. На поточний момент головним чином використовують як податкові надходження, так і доходи від приватизації державних підприємств.

В умовах фінансової та економічної кризи особливої актуальності набуває аналіз умов інвестування, напрямків та його джерел. Статистика надає дані про інвестиції в основний капітал за такими групами: витрати на капітальне будівництво та витрати на придбання машин і обладнання без здійснення

капітального будівництва. Більше половини освоєних інвестицій в основний капітал в Хмельницькій області протягом останніх років здійснено за рахунок власних коштів.

Структура інвестицій в основний капітал аналізується як за напрямками, так і за видами економічної діяльності. Протягом останніх років інвестування традиційно здійснювалися в промисловість. Однак сьогодні головну позицію в спрямуванні інвестицій зайняло надання послуг. Це стосується, перш за все, операцій з нерухомістю, здавання в найм, а також послуг юридичним особам. Намітилась тенденція більш швидкого розвитку економічної діяльності з надання послуг. На жаль, в сільське господарство області — галузь, яка визнана пріоритетною, — суттєві інвестиції не спостерігались.

В сучасних умовах розвитку економіки України та її регіонів велике значення набуває використання ресурсів і, в першу чергу, економне споживання енергетичних матеріалів. Не стоїть осторонь у розв'язанні цього питання і Хмельницька область. Зниження обсягів споживання енергоресурсів є першочерговою задачею для підприємств різних галузей. Найбільш енергомісткою залишається продукція промисловості. Зменшення споживання енергії можливе за умов впровадження сучасних енергозберігаючих технологій виробництва різних видів продукції, використання більш дешевих енергетичних матеріалів. В Хмельницькій області останніми роками відбуваються зміни в структурі споживання ресурсів. Для України дешевше використовувати там, де це можливо, кам'яне вугілля, ніж природний газ. Динаміка споживання даних енергетичних матеріалів у Хмельницькій області відображена в табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка споживання деяких енергетичних матеріалів у Хмельницькій області [2]

Енергетичні матеріали	Рік		
	2005	2006	2007
Вугілля кам'яне, т	88852	91677	435870
Газ природний, тис. м ³	1486857	1539435	1156700

Наведених даних виходить, що в останні роки почалось зменшуватись споживання природного газу при одночасному збільшенні споживання кам'яного вугілля. Виходячи з конкретних вимог сьогодення початок такої тенденції може продовжитись в наступні роки. Співвідношення кам'яного вугілля та природного газу змінилось таким чином: у 2005 році на кожен м³ спожитого природного газу припадало 0,06 т кам'яного вугілля, в 2007 році — 0,38 т.

Для подолання негативних проявів фінансової та економічної кризи в Україні виникла необхідність своєчасного реагування на їх прояви. Виходячи з цього підвищились вимоги до інформаційного забезпечення органів управління на різних рівнях. Використання системи статистичних показників різних видів сприятиме ефективності потрібних статистичних розробок.

Література

1. Крамченко Л.І. Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика: Навч. посібник. – Львів: "Новий світ – 2000", 2004. – 364 с.
2. Хмельниччина – 2007: Статистичний збірник / За ред. Сокальського В.В. / Головне статистичне управління Хмельницької області, 2008. – 149 с.

Надійшла 07.05.2009

УДК 336.276

Н. Г. КАЛЮЖНА, В. Г. ЛЕЖЕПЬОКОВА

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ У ФІНАНСОВО-НЕСПРОМОЖНІ
ГЕНЕРУЮЧІ КОМПАНІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

В статті розкрито особливості інвестування в фінансово-неспроможні генеруючі компанії електроенергетики; доведено можливість залучення недержавних інвестицій за умов проведення додаткової емісії акцій генеруючої компанії; акцентовано увагу на особливостях оцінки частки інвестора при залученні недержавних інвестицій; проаналізовано ризики інвестування в акції генеруючих компаній галузі

The features of investing in the financially helpless generating companies of electric energy have been exposed in the article; possibility of bringing in of instate investments with condition of conducting of additional emission of actions of generating companies has been proved; attention has been accented on the features of estimation of part of investor at bringing in of instate investments; the risks of investing in the action of generating companies of industry have been analysed in the article.

Постановка проблеми. В умовах фінансової кризи проблема залучення недержавних інвестицій є одним з ключових завдань структурної перебудови економіки України, підвищення її ефективності та